

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
ІНСТИТУТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ НААН
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Збірник матеріалів
X Міжнародної науково-практичної конференції*

(24 листопада 2017 р., м. Київ)

Посвідчення УкрІНТЕІ № 698 від 14 листопада 2017 року

Київ
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»
2017

УДК [657+336]:631

ББК 65.052

Р 64

Редакційна колегія

Жук В. М., д.е.н., професор, академік НААН, *Луценко Ю. О.*, д.е.н., професор, академік НААН, *Дем'яненко М. Я.*, д.е.н., професор, академік НААН, *Метелиця В. М.*, д.е.н., старший науковий співробітник, *Мельничук Б. В.*, к.е.н.

Адреса редакційної колегії:

ФАБФ АПКУ,
03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10
Тел./факс +38 (044) 259-01-25
E-mail: conf@faaf.org.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту обліку і фінансів (*протокол № 7 від 27.11.2017 р.*)

Р 64

Розвиток бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції :
збірник матеріалів Х Міжнар. наук.-практ. конф. (24 листопада 2017 р. ; м. Київ) / Відпов. за вип. Ю. С. Бездушна. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2017. – 292 с.

Вміщені у збірнику тези присвячені різноманітним аспектам розвитку бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції. Значну увагу приділено дослідженню питань трансформації бухгалтерського обліку та звітності в контексті світових інтеграційних процесів, гармонізації аудиту з вимогами директив ЄС. Розкрито необхідність поглиблення наукового забезпечення фінансів та оподаткування аграрних підприємств.

Збірник розраховано для використання в науково-практичній діяльності спеціалістів з бухгалтерського обліку та фінансів, молодих науковців, викладачів вузів, наукових співробітників.

УДК [657+336]:631

ББК 65.052

© Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», 2017

Єременко Д.В. Фінансовий стан фермерських господарств	235
Збарська А.В. Зарубіжний досвід державної підтримки аграрного сектору ...	239
Збарський В.К. Ефективність фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств Київської області	243
Каницедал Н.А., Лега О.В. Документальний контроль як спосіб ідентифікації фіктивних господарських операцій платників податків	246
Кульбач Ю.О. Методи ринкового оцінювання вартості бізнесу в інтеграційних процесах	249
Метелиця В.М. Облік і оподаткування дострокової орендної плати за землю	253
Олійник-Дани О.О., Адаменко В.В. Сучасні трансформаційні процеси у моделях фінансування підприємств аграрного сектору економіки України	255
Онищенко О.В. Наслідки скасування спеціального режиму управління ПДВ в аграрному секторі України	259
Останчук А.Д. Економічна ефективність підприємницької діяльності малих форм господарювання	262
П'ята Л.В. Фінансове забезпечення логістичної діяльності підприємства ...	266
Панченко О.І., Шоломій А.В. Закордонний досвід державної підтримки агросстрахування	270
Потійко С.В. Державна підтримка аграрного страхування в Україні	274
Рудик В.К. Фінансові аспекти сучасного етапу реформування національної пенсійної системи	276
Ткаченко Н.А. Підвищення мінімальної заробітної плати сільгосппрацівників – гарантія їх соціального захисту	279
Чабанюк О.М., Полянська О.А. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах сучасного законодавства	282
Шпак О.В. Ефективність виробництва продукції свинарства у сільськогосподарських підприємствах Черкащини	284
Щербатюк С.Ю., Гостилович Е.В. К вопросу о дефиниции контроллинга	288

позабюджетних фондів. Також важливою є роль фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств у забезпеченні збалансованості в економіці країни матеріальних та грошових фондів, призначених для споживання та нагромадження. Забезпечення такої збалансованості великою мірою впливає на стабільність національної валюти, грошового обігу, стану розрахунково-платіжної дисципліни в народному господарстві та розвитку агропромислового виробництва країни.

Список використаних джерел:

1. Друкер, Питер, Ф. *Энциклопедия менеджмента*: пер. с англ. / Питер, Ф. Друкер. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2008. – С. 57.
2. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств Київської області у 2010 і 2015 роках: Стат. бюлетень. – К.: Головне управління статистики у Київській області.

УДК 657.01

Н.А. КАНЦЕДАЛ, *к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія*

О.В. ЛЕГА, *к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія*

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СПОСІБ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ФІКТИВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Ухиляння від сплати податків сьогодні є одним з найпоширеніших видів економічних злочинів, оскільки має на меті незаконне заволодіння державним майном: коштами, які мали б надійти до державного бюджету, або коштами, які незаконно виплачені з бюджету. У юридичній площині такі операції трактуються як фіктивні правочини. Зростаюча динаміка судових справ щодо фіктивних правочинів господарської діяльності свідчить про те, що в економіко-правовому середовищі України залишається достатня кількість підстав, що зумовлюють недобросовісну поведінку економічних суб'єктів для отримання ними неправомірних вигод [1]. Зокрема, це стосується укладання фіктивних договорів та створення нереальних господарських операцій.

Методичними рекомендаціями з фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій з товарами [3] визначено такі категорії, як: нереальне постачання (продаж) – документально оформлене постачання (продаж) відповідної кількості ідентифікованого товару за безтоварною операцією або походження якого не підтверджується фактом (джерелом) його законного введення в обіг та/або реального задекларованого виробництва

(характеризується недійсністю формування відповідного активу); нереальна господарська операція – операція з нереального постачання (продажу) та/або нереального одержання (купівлі). Відповідно, процедура ідентифікації «нереальності» господарської операції покликана зібрати достатню кількість доказів, які б свідчили про недостовірність її податкових наслідків.

Етапи податкової перевірки включають наступні питання: доведення (спростування) фактичного існування активу в суб'єкта господарювання; перевірка репутації контрагента; уточнення обставин укладення договору з контрагентом, а також його змісту; з'ясування процесу виконання господарської операції; доведення (спростування) можливості контрагента виконати певну операцію [4, с. 4-7].

Таким чином, реалізація основних завдань перевірки значною мірою пов'язана з дослідженням відповідних документів платника податку.

Вищий адміністративний суд України в ухвалі № К/800/65251/14 від 10.03.2015 р. [5] роз'яснює доведення реальності здійснення платником податків господарської операції: 1) будь-які документи (у тому числі договори, накладні, рахунки тощо) мають силу первинних документів лише в разі фактичного здійснення господарської операції; 2) якщо фактичного здійснення господарської операції не було, відповідні документи не можуть вважатися первинними документами для цілей ведення податкового обліку навіть за наявності всіх формальних реквізитів таких документів, передбачених чинним законодавством; 3) для підтвердження даних податкового обліку можуть братися до уваги виключно ті первинні документи, що складені в разі фактичного здійснення господарської операції.

Юридична практика доведення реальності господарських операцій свідчить, що первинні документи не завжди можуть бути головними аргументами для підтвердження чи спростування фіктивних правочинів [2, с. 36]. На цій основі охарактеризуємо доказову базу, що може бути використана для ідентифікації фіктивності господарських операцій на кожному етапі податкової перевірки (табл. 1).

Таблиця 1

Доказова база ідентифікації фіктивних господарських операцій

Етапи перевірки	Доказова база
Перевірка існування активу в суб'єкта господарювання	Наявність товару в натурі, отриманого від контрагента та місце його перебування
	Документи, які підтверджують фактичне надходження товару (накладні, складські квитанції)
	При споживанні товару – інформація та документи, що підтверджують фактичне використання у відповідному технологічному процесі (накладні, лімітно-забірні картки, та інші документи про переміщення)
	Інформація про осіб, які відвантажували товар, надавали дозвіл на використання (споживання)

Продовження табл. 1

Перевірка репутації контрагента	Пояснення посадових осіб щодо вибору контрагента
	Інформація про ділову репутацію та платоспроможність контрагента, ризики невиконання зобов'язань, наявність у нього необхідних ресурсів і відповідного досвіду
	Інформація про особу, яка підписала договір
Уточнення обставин укладання договору із контрагентом	Інформація про процедуру укладання договору, осіб які вели переговори, способи комунікації сторін
	Договір купівлі-продажу (в електронній, письмовій чи інших формах)
	Інформація про осіб, які підписали договір та відповідні документи, що підтверджують їх повноваження на момент підписання (зокрема, щодо ймовірності перебування таких осіб у відпустці чи на лікарняному або нещодавно звільнених осіб)
З'ясування процесу виконання господарських операцій	Інформація про форму замовлення товарів (послуг), способи передачі даних (телефон, факс, електронна пошта, особиста зустріч) для перевірки фактичної процедури здійснення замовлення
	<i>При операціях купівлі-продажу:</i> договори, акти приймання-передачі товарів, накладні, видавкові накладні на подальше списання або накладні, акти про самостійне використання, витяги із журналу обліку виданих довіреностей, товарно-транспортні накладні, копії довіреностей уповноважених представників, які отримували матеріальні цінності, податкові декларації за період, який підлягає перевірці, квитанції № 2 про реєстрацію податкових накладних, належно засвідчені виписки банку, оборотно-сальдові відомості тощо
	<i>При операціях з оренди майна:</i> договір про оренду, акт приймання-передачі послуг із оренди майна, платіжний документ, що підтверджує оплату послуг оренди (платіжне доручення, розрахунковий чек, косовий чек, виписка з карткового рахунку, квитанція прибуткового касового ордеру, рахунок-фактура (інвойс)) тощо
Доведення (спростування) можливості контрагента виконати певну господарську операцію	Дозвільні документи постачальника: ліцензії або інші дозвільні документи на певний вид діяльності
	Документ, де відображено інформацію про огляд виробничих, складських, офісних потужностей постачальника
	Фіскальні органи перевіряють факти неподання звітності (чи перекручення її показників) постачальником при реєстрації податкових накладних (або їх неправомірна реєстрація), не існування матеріально-технічної бази, і технологічної можливості виробництва, перевезення (навантаження, розвантаження), тимчасового зберігання відповідних обсягів товару в обмежені проміжки часу, незначна кількість працюючих, наявність ознак фіктивності, місцезнаходження постачальника та повідомлення про зміну місцезнаходження

Слід зауважити, що головною метою документального контролю в означеній перевірці є не лише збирання доказової бази на основі пред'явлених документів, а й перевірка їх змісту і форми, наявності обов'язкових і додаткових реквізитів, а також способу відображення інформації, властивого для відповідних носіїв. Це дасть можливість виявити фальшиві документи, на основі яких платник податків скористався відповідним податковим правом.

В результаті податкової перевірки та аналізу доказової бази можливі варіанти розвитку подій: господарська операція а) визнана реальною та не супроводжується податковими санкціями; а) визнана нереальною та призводить до податкових наслідків (погашення нарахованих фіскальними органами додаткових податкових зобов'язань, відповідних штрафів і пені).

У випадку визнання господарської операції нереальною, суб'єкт господарювання за наявності достатньої кількості неврахованих перевіркою документальних доказів має право оскаржити відповідні податкові повідомлення-рішення в судовому порядку. Тож, превентивним заходом щодо запобігання й мінімізації випадків податкових спорів є налагодження ефективної системи діловодства та документування господарських операцій, що відображаються в бухгалтерському обліку господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Винниченко А. Реальність операції: як довести у суді [Електронний ресурс] / А. Винниченко // Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Realnost-operacii-kak-dokazat-v-sude>
2. Вишиваний В. Документи, що допоможуть підтвердити реальність господарської / В. Вишиваний // Все про бухгалтерський облік – 2017. - № 96. – С. 36-37.
3. Методичні рекомендації з фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій з товарами [Лист ДФС 16.05.2016 № 16872/7/99-99-14-02-02-17] : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://library.ztu.edu.ua/doccard.php/115424>
4. Сазонов Г. Коли господарська операція може стати для контролерів нереальною / Г. Сазонов // Все про бухгалтерський облік – 2017. - № 96. – С. 4-5.
5. Ухвала Вищого адміністративного суду України № К/800/65251/14 від 10.03.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43113999>

УДК 334.012.82:061.5

Ю.О. КУЛЬБАЧ, аспірант кафедри фінансів,
Національний університет біоресурсів та природокористування України

МЕТОДИ РИНКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

В умовах сьогодення інтеграційні процеси є одним з найважливіших напрямків розвитку бізнесу, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, зростання рентабельності та вартості. Фінансова криза